

VRSTE PRIREDITEV:

- kolektivni obiski knjižnice (šole, vrtci)
- knjižne razstave
- likovne razstave
- literarni večeri
- pogovori s pisatelji, predstavitve novih knjig
- aktualni pogovori
- ure pravljic za najmlajše
- večeri z diapozitivi
- glasbeni večeri
- študentski klub
- lutkovne predstave
- likovne pravljice

STATISTIKA KNJIŽNIČNE MREŽE KNJIŽNICE IVANA TAVČARJA V CELOTI 1981—1985

Leto	Vpisani bralci	Obisk	Knjižni fond	Izposoja k. e.
1981	14.350	49.000	57.103	136.250
1982	14.859	48.627	61.683	136.120
1983	15.341	49.618	65.593	132.943
1984	16.080	52.952	69.890	149.783
1985	Ocena: 16.500	52.000	74.000	150.000

Med vpisane bralce so všteti vsi bralci, ki so bili v 40 letih vpisani kot člani knjižnice; v skupni obisk niso všteti obiskovalci prireditev v knjižnici.

OB 35. OBLETNICI LOŠKE KOČE NA STAREM VRHU

Dne 17. septembra 1950 je bila otvoritev Loške koče na Starem vrhu. To je bil velik praznik za nas smučarje, ki smo kočo z udarniškim delom zgradili, kakor tudi praznik vsega prebivalstva na tem območju. Saj so na to slavje prišli od blizu in daleč, iz Selške in Poljanske doline, v glavnem pa iz Skofje Loke in iz vasi okoli Starega vrha. Bilo jih je preko tisoč, ko so se zbrali ob novo zgrajeni koči. Bil je izredno lep, sončen dan. Zastave so plapolale v pozdrav graditeljem, v naših srcih pa je bilo navdušenje in ponos, da smo s tako skromnimi sredstvi zgradili kočo, ki bo nudila zavetje in to-

pel dom številnim smučarjem, tako tekmovalcem kot tistim, ki bodo semkaj prihajali uživati belo opojnost, v poletnih mesecih pa bo pomembna za planince, izletnike in pohodnike po transverzalah, ki potekajo tod mimo.

Zakaj smo zgradili kočo na Starem vrhu? Narava nas je nagnila k temu, da smo zaradi mrzlih zim, ko ni bilo dovolj snega za smučanje, silili na više ležeče terene, na bregove Starega vrha, kjer na osojnih legah sneg v zadostnih količinah obleži po več mesecev, kar omogoča različno smuko zlasti v pomladanskih mesecih. Travnati tereni, primerna strmina in

obsežna smučišča so bili kot nalašč za raznovrstna tekmovanja čeprav so kmalu po vojni uredili znana smučišča Kravec, Zelenico in Kranjsko Goro. Kakor je Pohorje za Mariborčane, tako je Stari vrh za bližnjo Skofjo Loko in tudi za Ljubljano postal izredno privlačen zimsko športni center. Takrat so bila tukaj številna tekmovanja. Toda nikjer ni bilo primerne prostora, kjer bi se tekmovalci pred slabim vremenom umaknili pod streho. Po tekmah so se zbirali pri Žgajnarju v Zaprevalu, a za vse je bilo premalo prostora. Po tekmi smo se odsmučali na Lušo in tam lovili avtobusne zveze ali kamione do Škofje Loke. Tako je bilo nekaj let. Čeprav je bilo naporno za tekmovalce kakor za organizatorje, ki so s »štamfanjem« pripravljali proge, smo vedno bolj vzljubili Stari vrh.

Na jesen leta 1949 smo smučarji obnavljali skakalnice v Vincarjih. Delo je nadzoroval sam inženir Stanko Bloudek. Pohvalil nas je, da smo zelo zagnani in je s takimi delavci prijetno sodelovati. Ob tem nam je obljubil, da bo pomagal urediti naše skrivne želje, da zgradimo na Starem vrhu kočjo. Rekel je: »Fantje, 600 jurjev bom pridobil, če mi v dveh tednih, to je do 15. decembra predložite račune za material, ki ga potrebujete za kočjo.« Na dan republike smo sestavili odbor in pričeli z veliko naglico oddajati naročila.

Pri Gradisu na Trati smo naročili montažno barako s strmo streho za obilen sneg. Pri Mohoriču so nam izdali račun za 3600 betonskih strešnikov. Pri Javorju smo naročili opremo za kočjo. Račune smo v določenem roku dostavili gradbenemu odboru pri Smučarski zvezi Slovenije, le-ta jih je plačal, material pa je čakal do pomladi 1950, da je sneg skopnel in nam omogočil prevoz do Zaprevala. Preko zime smo uredili zadevo lokacije za novo kočjo. Dogovarjali smo se z lastnikom Ažbetom iz Četene Ravni, ker pa je bila v neposredni bližini parcela last SLP in to kar 2,6 ha — nanjo nas je opozorila Baldermanova Mimi — smo se odločili, da kočjo postavimo kakih 20 m proti vzhodu, kjer je bila prvotna »Loška kočja«.

Nanizajmo sedaj nekaj spominov, kako je potekala gradnja pred 35 leti:

29. novembra 1949 smo se dogovorili z ing. Stankom Bloudkom o financiranju. 15. decembra 1949 je bil material naročen in računi predloženi. 26. marca 1950 je peljal prvi kamion orodje in opeko v Zapreval, nekje je bilo v

dolžini 50 m še pol metra snega in smo ga morali odkidati.

16. aprila 1950 je bil prvi udarniški dan, postavili smo gradbeno lopo, zakoličili objekt in pričeli z izkopi za temelje.
30. aprila in 1. maja 1950 je 24 udarnikov kopalo za temelje, s kresom smo proslavili delavski praznik.
30. maja 1950 so zidarji začeli zidati temelje in kletno zidovje.
10. junija 1950 smo zabetonirali temelje in ploščo nad kletjo.
20. junija 1950 so Gradisovi tesarji pričeli postavljati montažni objekt in strešni stol za strmo streho.
23. junija 1950 je 27 udarnikov v izredni akciji pokrilo streho, tesarji pa so se lotili izdelovanja lesene terase na severni strani kočje.
13. avgusta 1950 smo pospravljali gradbišče, urejevali dostopne poti, skopali odvodne jarke itd. Ta dan je kar 76 udarnikov prišlo na delo, delovna vna je bila na višku, veseli smo bili, da bo kočja kmalu narejena.

Narčiti za kočjo 13 × 10 m so delo Urha Kalana, Marjana Masterla in Lojzeta Vodopivca. Koča ima prostorno jedilnico s 40 sedeži, v njej je kmečka peč, kuhinja in shrambo, pod katero je bil začasni rezervoar za kapnico, manjšo sobo s 6 ležišči, skupno ležišče za 32 oseb, oskrbnikovo sobo, manjši prostor za priročno skladišče in klet za živila. Drvarnica je bila pod leseno teraso.

Takrat je stala kočja borih 850.000 din. Od teh je pridobil ing. Bloudek kar 600.000 din, od loških kolektivov in občine smo dobili 105.000 din, ostalih 145.000 din pa je poravnalo matično Telovadno društvo v Škofji Loki. S temi sredstvi je bil plačan ves material in delo zidarjev in Boštic iz Podvrha, ki je pripravljal pesek pod Koprivnikom. Vse drugo je delež smučarjev-udarnikov.

Od maja do septembra 1950 so bile vse nedelje udarniške, tako da se je večina škofjeloških smučarjev zvrstila pri delu. Tudi predsednik TD Ločana tov. Adolf Gerjol je bil večkrat med nami, pa še takratni predsednik MLO Škofja Loka tov. Ivan Bročar. V pičlih petih mesecih je bila kočja zgrajena in opremljena. Čez 8000 udarniških ur je bilo opravljenih, čez 300 prevozov s konji sta opravila Žgajnarjev ata in sin, veliko prevozov s kamioni sta opravila Rupnikov Tone in Debenčev Janez, pa naj sta vozila material ali udarnike po vojaški cesti do Zaprevala. Spomniti se moramo tudi ro-

jaka iz Žetine, bivšega partizana, ki je bil takrat oficir UJV v Ljubljani, vzel je dopust, da je prišel postavljat kamine in kmečko peč v dnevni sobi. To je bil njegov udarniški delež za razvoj Starega vrha.

Ko sem šel kot predstavnik gradbenege odbora nabavljat posodo, krožnike, skodelice in drugo v tovarno emajlirane posode EMO v Celje, sem se oglasil v prodajnem oddelku. Na prvega ob vstopu v pisarno sem naletel na človeka, ki je doma izpod Starega vrha. Povedal sem mu, kako gradnja napreduje — bilo je konec avgusta 1950. S seboj sem imel nekaj slik od novega poslopja. Potem sva šla v skladišče. Na voziček je postavil velik zaboj. Čudil sem se, zakaj tako velik. On pa je nabiral posode, sklede, lonce, ponve, pa cel sklad globokih krožnikov, nato še plitke krožnike, pa zajemalke in še vse mogoče posodje. Veš, tovariš Lojze, je rekel, v koči boste vse še kako potrebovali, pa ne sme biti samo za štirideset oseb, kje pa imaš rezervno posodo, ko še ena umaže. Mene je bilo kar strah, koliko bo vse to stalo. Na koncu, ko je bil zaboj zvrhano poln, me je vprašal, ali imam prevoz. »Nimam, ker sem prišel z vlakom.« Aha, potem bomo poslali z vlakom do Škofje Loke. Nato sva šla v pisarno. S seznamom izbrane posode gre možakar do svojga šefa. Kmalu se je dobričina vrnil in dejal: »To, kar sva nabrala, bomo poslali na vaš naslov na železniško postajo Škofja Loka. Plačati pa ne bo treba, ker smo tudi mi navdušeni nad vašo aktivnostjo. Ker sem tudi jaz z vašega konca, sem vesel, da tudi EMO lahko kaj prispeva za novo kočo na Starem vrhu.« Celo pot do postaje sem premišljeval, ali je to privid ali je resnica.

Gradnja koče se je bližala h koncu. Oprema za jedilnico in sobe je prišla pravočasno, za kuhinjo in postrežbo je bilo dovolj posode. Vse je bilo nared. Končno smo tudi določili dan otvoritve koče, ki bo imenovana »LOŠKA KOČA NA STAREM VRHŪ«.

Dan otvoritve 17. september 1950 je bil za nas graditelje veselo zadoščenje. Slavnostni govor takratnega predsednika društva TVD Partizan Adolfa Gerjola je ustvaril prijetno vzdušje. Nakar je predsednik MLO Ivan Brodar uradno odprl kočo, ključ pa izročil loškemu smučarjem. Najbolj prizadevnim udeležencem udarniškega dela pri koči so bila izročena priznanja. Ob takem prazniku je bilo

razpoloženje tako smučarjev-udarnikov kot drugih udeležencev, ki so prišli na otvoritev, izredno veselo. Dan je bil prekratek, da bi se naužili veselja ob prazniku, ko smo odprli prvo po vojni zgrajeno kočo v škofjeloškem hribovju.

Gradnja koče je zblížala prijatelje smučanja na našem območju. Pozneje, ko smo imeli še mnogo načrtov, kaj vse bomo še naredili, ni bilo nikdar problemov, kadar smo objavili, da bo udarniško delo na Starem vrhu. Sledile so akcije pri gradnji vodovoda, pri napeljavi telefona, elektrike, razširitvi ceste, urejevanju in razširitvi smučišč, čiščenju grmovja in podrašču in še mnoge druge. Številna tekmovanja so dokazala, da imamo v naši sredini mnogo sposobnih organizatorjev, sodnikov, tehničnega kadra, kakor tudi tekmovalcev. Naši tekmovalci se izkazujejo in prednjačijo na svetovnih prvenstvih. To seveda ni prišlo samo po sebi, temveč je rezultat dolgotrajnega dela in treningov, ki jih je prvenstveno nudil Stari vrh. Sloves Starega vrha in posledno tudi Škofje Loke je prodril v svet, na vse celine, kjer se pojavijo smučarji svetovnega pokala, saj so »Ločani« bili in so člani državnih smučarskih reprezentanc.

Potrebovali smo še žičnice in vlečnice, česar pa sam Smučarski klub ne bi mogel izpeljati. Leta 1972 se je Transturist, pokrovitelj kluba, odločil, da da zgraditi krožno dvosedežnico iz Luše do koče in vlečnico od blegoške ceste do vrha Starega vrha. To je bilo zelo pomembno za nas, ki smo dotedaj upravljali kočo, kajti po zgraditvi sedežnice je Transturist prevzel tudi upravo koče in jo doslej tudi povsem prenovljeno skrbno vodi.

Ob 35-letnici Loške koče so se v njej zbrali njeni graditelji-veterani in proslavili ta jubilej ob spominih na graditev in številne delovne akcije in tekmovanja, se zahvalili delovni organizaciji Alpetour, naslednici Transturista, za pokroviteljstvo in pomoč ter počastili spomin umrlih tovarišev-graditeljev Tomaža Demšarja iz Zaprevala, Tončke Koblar, roj. Porenta, Lojzeta Bernika, Igorja Sinika, Franceta Štiglica, Viktorja Stanonika, Ivana Brodarja in Bruna Vodopivca.

(Za dopolnitev podatkov in obuditev spominov glej še zapis »Ob petindvajsetletnici Loške koče« v LR 21 (1974), ki ga je po arhivu Smučarskega kluba in pripovedovanju Urha Kalana priredil France Planina.)

Lojze Vodopivec